।। जय गुरूदत्त ।।

श्री गणेशाय नमः श्री सरस्वत्यै नमः श्री पादवल्लभ नरसिंह सरस्वति

श्री गुरु दत्तात्रेयाय नमः

श्री अनघाष्टमी व्रत कल्प :

अपवित्र : पवित्रो वा सर्वावस्था गतोऽपि वा ।
यस्स्मोत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरश्शुचि : ।।

आचम्य

केशवाय नमः		संकर्षणाय नमः
नारायणाय नमः	–	वासुदेवाय नमः
माधवाय नमः	–	प्रद्युम्नाय नमः
गोविंन्दाय नमः	–	अनिरुध्दाय नमः
विष्णवे नमः	–	पुरुषोत्तमाय नमः
मधुसूदनाय नमः	–	अधोक्षजाय नमः
त्रिविक्रमाय नमः	–	नारसिंहाय नमः
वामनाय नमः	–	अच्युताय नमः
श्रीधराय नमः	–	जनार्दनाय नमः
हृषीकेशाय नमः	–	उपेन्द्राय नमः
पद्मनाभाय नमः	–	हरये नमः
दामोदराय नमः	–	श्रीकृष्णाय नमः

उत्तिष्ठंतु भूत पिशाचा : एते भूमि भारका :
एतेषामविरोधेन ब्रह्म कर्म समारभे ।।

प्राणानायम्य

प्राणायाम करावा

मम उपात्त दुरितक्षय द्वारा परमेश्वर मुद्दिश्य श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते – श्री महाविष्णोराज्ञया, प्रवर्तमानस्य अद्य ब्रह्मण : द्वितीय परार्थे श्वेत वराह कल्पे – वैवस्वत मन्वंतरे कलियुगे प्रथम पादे जंबू द्विपे – भरत वर्षे भरत खण्डे मेरोर्दक्षिणदिग्भागे.... प्रदेशे .... मध्यदेशे .... शोभन गृहे समस्त देवता गो ब्राम्हण हरिहर सद्गुरु चरण सन्निधौ...अस्मिन् वर्तमान व्यावहारिक चान्द्रमानेन.... नाम संवत्सरे.. अयने ... ऋतौ... मासे.. पक्षे... तिथौ... वासरे ... नक्षत्रे शुभ करण एवं गुण विशेषण विशिष्टायां शुभ तिथौ (आपले गोत्र, जन्मनक्षत्र आणि नाव सांगा).... गोत्रस्य...नक्षत्रे जातस्य......... नामधेयस्य मम श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामि प्रसाद सिध्दी द्वारा भक्ति ज्ञान वैराग्य योगानां निरंतराभि वृद्ध्यर्थ – आत्मज्ञान सिध्दर्थं–अस्माकं सहकुटुंबानां क्षेम स्थैर्य आयुरारोग्य ऐश्वर्याभिवृध्यर्थं– धर्मार्थ काम मोक्ष चतुर्विध फल पुरुषार्थ सिद्ध्यर्थं श्री अनघादेवी समेत श्री अनघ स्वामिनमुद्दिश्य – श्री अनघा देवी समेत श्री अनघ स्वामि पूजां यावच्छक्ति ध्यानावाहनादि षोडशोपचार विधानेन करिष्ये । क्लशं गन्धपुष्पा क्षतै रभ्यर्च्य, (कलश पूजा करावी.)

श्री गणपति प्रार्थना

आदौ निर्विघ्न परिसमाप्त्यर्थं महागणपति प्रार्थनं करिष्ये ।

वक्रतुण्ड महाकाय सुर्यकोटी समप्रभ ।निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ।।

महागणपतेय नमः

''आदौ कल्पोक्त तत्तदेवता आवाहनं प्राण प्रतिष्ठापनं च करिष्ये'' (संकल्प करावा)

अणिमा महिमा प्राप्ती : प्राकाम्यं महिमा तथा ।
ईशित्वं वशित्वं च यच्च कामावसायिता ।।

१. **अणो रणीयस : पुत्र ईशानाशा व्यवस्थित : ।**
अनघास्याणिमाभिख्य : पुत्रश्चित्रस्यनोऽवतु

अष्टदल पद्मे ईशान्य दले कलशे अणिमाख्य
देवतामावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. सूक्ष्माहून सूक्ष्म अनघ स्वामींचे पुत्र, विचित्र स्वभावाचे अनघदेवाचे ईशान्य भागात राहणारे आणिमाख्य आमची रक्षा करो !

२. **अनघानघयोः पुत्रो लघिमाख्यः कृपाऽलघुः ।**
देवस्याग्नेय कोणस्थो लघुबुध्दिस्सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्मे आग्नेय दले कलशे लघिमाख्य
देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. अनघ दांपतिचा मुलगा दयावान अग्नेयाला निवास करणारा सुक्ष्म बुध्दी असणारा लघिमाख्य आमची रक्षा करो !

३. **भक्ताभीष्ट फलप्राप्तिकारकोऽनघयोस्सुत : ।**
देवस्य नैर्ऋत्य कोणे स्थित : प्राप्ति स्सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्मे नैर्ऋति दल कलशे प्राप्ति देवता
मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि

भा. भक्तांना फल प्रदान करणारे नैर्ऋत्य दिशेला निवास करणारे अनघ दंपतिचा मुलगा प्राप्ति नाम धारण करणारा आमची रक्षा करो !

४. **अवधूत गुरोस्स्वेच्छा संचारस्यानघस्य यः ।**
वायुकोण स्थित : पुत्र : प्राकाम्याख्यस्सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्म वायव्य दले कलशे प्राकाम्य
देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. स्वेच्छेनुसार संचार करणारे अनघ स्वामींचे पुत्र, वायव्य कोनात वास्तव्य करणारे हे प्राकाम्याख्य आमची रक्षा करो !

५. सर्वातिशायितां देवस्यानघस्य देवस्या जगद्गुरो : ।
ख्यापयन् दक्ष भागस्थ ईशित्वाख्य स्सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्मे देवस्य दक्षिण भागस्थ दले कलशे
ईशित्व देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. जगत् गुरु अनघस्वामींच्या सर्वोन्नत्व प्रकट करणारे, स्वामींच्या दक्षीण दिशेला निवास करणाऱ्या हे ईशित्वारव्य आमची रक्षा करो !

६. जगघस्य वशे तिष्ठत्यनघस्य महात्मनः ।
आत्मजो वाम भागस्थो वशित्वाख्य स्सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्मे देवस्य वामभागस्थ दले कलशे
वाशित्व देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।।

भा. हा संसार जो अनघ महात्म्याच्या अधिन आहे. त्या अनघ स्वामींचा पुत्र डाव्या भागात निवास करणाऱ्या, हे वाशित्वाख्य आमचे रक्षण करो !

७. कामावसायिताभिख्यो ह्ययनघस्यांगरक्षवत् ।
पश्चाद् भागस्थितः पुत्रः कमनीयस्सनोवतु ।।

अष्टदल पद्मे देवस्य पश्चाद् भागस्थ दले कलशे कामवसायि –
– ताख्य देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. अंग रक्षकाच्या सारखा अनघस्वामींच्या मागे राहणारा, अतिसुंदर हे कामवसायिता नावाच्या पुत्रा, आमची रक्षा कर !

८. पुरस्तादनघ द्वन्द्व पाद सीम्नि व्यवस्थितः ।
महिमाख्यो महा कार्यकारी पुत्र स्सनोवतु ।।

अष्टदल पद्मे पुरस्ताद्दले कलशे महिमाख्य :
देवता मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. स्वामींच्या समोर पायाजवळ राहुन सर्वकार्यास सिध्दी प्रदान करणारे हे महिमाख्य पुत्र आमची रक्षा करो !

९. एवं तत्तत्सुतभ्राजद्दलाष्टक सुशोभिनः ।
कर्णिकायां पंकजस्य कलितायां महागुणै : ।।
समासीनः प्रशान्तात्मा कृपाब्धिरनघाह्वयः
दत्तात्रेयो गुरुर्विष्णु ब्रह्मोशात्मा सनोऽवतु ।।

अष्टदल पद्मे मध्ये कर्णिकायां प्रधान कलशे
श्रीमदनघस्वामिन मावाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।

भा. या प्रकारे आठ दत्त युक्त प्रकाशमान कमलाच्या मध्य भागात पुत्रांसहीत महा गुणांसहीत विष्णु, ब्रम्हा, शिवात्मक हे अनघस्वामि आमची रक्षा करा !

१०. अनघस्वामिनः पार्श्वे समासीन कृपालया ।
सर्वैर्ब्राह्म्य गुणैर्युक्ता योगाधीश जगत्प्रसूः ।।
पद्मासना पद्मकरा भक्ताधीना पतिव्रता ।
अनघाम्बा महालक्ष्मी र्महाभागा च नोऽवतु ।।

कर्णिकायां अनघ स्वामिन : पार्श्वे श्रीमतीं अनघादेवीं
आवाहयामि स्थापयामि पूजयामि ।।

भा. अनघस्वामींच्या पार्श्वमध्ये स्थित, दयानिधी ब्रह्मरुपी, गुणासहीत योगेश्वरी ज़गन्माता, पद्मासनात बसलेली, हाती पद्म असलेली, भक्तांच्या आधीन, पतिव्रता महालक्ष्मी स्वरुपिणी, महान आत्मायुक्त देवी, हे अनघा माता आमची रक्षा करो !

११. ऐशान्यां मणिमाभिख्ये चाग्नेय्यां लघिमाभिधे ।
प्राप्तिनमानि नैर्ऋत्ये प्राकारामाख्येऽनिलस्थले ।
ईशित्वाख्ये वशित्वाख्ये चोभयोः पार्श्वयोरपि ।
कामावसायितानाम्नि पश्चाभ्दागें गरक्षवत् ।
महिम्नि पादमूले च दलेष्वष्टसु नित्यशः ।
भ्राजमानेषु तन्मध्ये कर्णिकायां कृतालयौ ।
अनघश्चानघादेवी प्राणचेष्टाविराजितौ ।
चरतां मम हृत्पद्मे गुरु मार्ग प्रवर्तकौ ।।

भा. ईशान्य भागात अणिमा, आग्नेय भागात लघिमा, नैर्ऋत्य भागात प्राप्ति, वायव्य भागात प्राकाम्य, उजव्या व डाव्या भागात ईशित्व, वशित्व, पश्चिम भागात अंगरक्षकासमान कामावसायित् आणि प्रथम पादाजवळ महिमा, या प्रकारे अष्टदलामध्ये नित्य आठ द्वारा शोभायमान व दलाच्या मध्यांत स्थित कर्णिका मध्ये सुशोभित होऊन गुरु संप्रदाय प्रवर्तक श्री अनघ दंपति प्राण सहित समस्त कर्मांनी युक्त माझ्या ह्रदयांत वास करीत आहेत.

१२. **स्वामिन् सर्वजगन्नाथ यावत् पूजावसाम् ।**
तावत्वं प्रीतिभावेन कुम्भेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ।।

भा. सर्व लोकांचे स्वामी या कलशामध्ये पूजा पूर्ती होईपर्यंत निवास करा.

ध्यानम्

१३. **पद्मासनोत्तान मनोज्ञ पादं**
पद्मं दधानं नभयं च पाण्योः ।
योग स्थिरं निर्भर कांति पुंजं
दत्तं प्रपद्येऽनघ नामधेयम् ।।

भा. पद्मासनांत बसल्यामुळे सरळ दिसणाऱ्या, सुंदर चरणांच्या, हातात पद्म, अभय मुद्रा धारण करणारा, योगात स्थिर राहणारा, अत्यंत तेजस्वि अनघ नावाच्या श्री दत्ताला मी शरण जात आहे.

१४. **पद्मासनस्थां पदयुग्म नूपुरां**
पद्मं दधाना मभयंच पाण्यो :।
योगेऽर्ध सम्मीलित निश्चलाक्षीं
दत्तानुरक्ता मनघां प्रपद्ये ।।

भा. पद्मासनांत बसणारी, चरणांमध्ये पैंजण घातलेली, हातात पद्म, अभय मुद्रा धारण करणारी, योगांत अर्धोन्मीलीत नेत्रांची, दत्तात्रेयांशी अनुराग करणाऱ्या अनघादेवीला मी शरण जात आहे.

१५. आवाहनम्

गुणातीतावपि स्वेषु कृपया त्रिगुणान्वितौ ।

अनघा मनघं देवं देवीं चावाहयाम्यहम् ।।

श्री अनघा देवी समेत श्री अनघस्वामिने नमः आवाहयामि ।।

भा. सद्गुण संपन्न, आपल्या भक्तांवर कृपा दृष्टी ठेवणाऱ्या, त्रिगुण युक्त अनघ स्वामी आणि अनघा देवीला आवाहन करीत आहे.

१६. आसनम्

सौवर्णपीठं कृष्णत्वक् चित्रासन कुशासनैः ।

आस्तृतं गृह्यतां देवावनघा वर्पितं मया ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नमः ।

आसनं समर्पयामि ।

भा. कृष्णाजिन, चित्रासन, कुशासन यांनी युक्त सिंहासन समर्पित करीत आहे.

१७. पाद्यम्

योगिशीर्षेऽमृतासारौ जंभशीर्षेऽग्नि वर्षकौ ।

पादौ पाद्येन हृद्येन क्षालयेऽनघया रहं ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नमः ।

पादयोः पाद्यं समर्पयामि ।

भा. योग्यांच्या शिरावर अमृतवर्षा करणारा, जंभासुराच्या शिरावर अग्नीची वर्षाकरणाऱ्या अनघ दंपति चरणांना मनोहर जलाने प्रक्षालित करत आहे.

१८. अर्घ्यम्

पद्मेन मालया चात्तौ भक्ताभीती प्रदायकौ ।

अर्घ्येण शीतलीकुर्या मनघानघयोः करौ ।।

श्री. अनघादेवी समेत श्री अनघ स्वामिने नमः

हस्तयो : अर्घ्यं समर्पयामि ।

भा. पद्म, जपमाला, अभय मुद्रा धारण करणाऱ्या अनघ दंपतिच्या हातांना अर्घ्याने शीतल करीत आहे.

१९. **आचमनम्**

ज्ञानज्योति र्विनितानां वेदज्योतिश्च वेधस: ।

यतोऽनघ मुखाद्व्यक्तं तन्नाचमन मर्पितम् ।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:

शुद्ध आचमनं समर्पयामि ।

भा. भक्तांना ज्ञानज्योति, ब्रह्माला वेदज्योति, ज्या अनघ दंपतिच्या मुखाद्वारा प्राप्त होते त्या मुखांस आचमन समर्पित करीत आहे.

२०. **मधुपर्कम्**

अनघौ यौ सित परीक्षार्थ माया मधु स्पृशौ ।

मधुपर्क ददे ताभ्यां तत्पादाब्ज मधुव्रत:।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:

मधुपर्कं समर्पयामि ।

भा. आश्रय मिळणाऱ्याच्या, परीक्षेसाठी माया मधुपान करणाऱ्या अनघा दंपतिच्या चरणांत मधुपर्क समर्पित करत आहे.

२१. **पंचामृत स्नानम्**

यौ कृपा प्रेरितौ भक्त प्रपंचेऽमृत वर्षकौ

पंचामृतै स्तौ स्नापयाम्यानघा वमृतात्मकौ ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम: ।

पंचामृत स्नानं समर्पयामि ।

भा. दयेने प्रेरित होऊन भक्तांच्या दुनियेत (नाडी मंडलांत) अमृत वर्षा करणाऱ्या अमृत स्वरुपवान अनघा दंपतिला पंचामृत स्नान घालीत आहे.

२२. **स्नानं**

मातृतीर्थात्पद्मतीर्थात्सर्वतीर्थादनेकत: ।

समानीतैश्शीतलोदैस्स्नपयाम्यनघावुभौ ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:

स्नानं समर्पयामि ।

भा. मातृतीर्थ, पद्मतीर्थ, सर्वतीर्थातून आणलेले थंड जलाने अनघा दंपतिला स्नान घालीत आहे.

२३. **वस्त्रम्**

वल्कले रुचिरे सूक्ष्मे चित्र चित्र दशांचिते ।
मायावृतिच्छेदकाभ्या मनघान्यां ददे मुदा ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:
वस्त्रं समर्पयामि ।

भा. माया आवरणांला छेद करणाऱ्या अनघा दंपतिला अनेक रंगानीयुक्त वस्त्र समर्पित करीत आहे.

२४. **उपवीतम्**

उपवीतं पवित्रंच सहजं यत्प्रजापते: ।
समर्पितं मया शुभ्र मनघौ प्रतिमुंचतम् ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:
उपवीतं समर्पयामि ।

भा. पवित्र ब्रह्माला सहज शुध्द यज्ञोपवीत समर्पित करीत आहे. हे अनघ दंपति यांचा स्वीकार कर.

२५. **गंध:**

मिलत्कर्पूर सद्गंधै- रनुलिप्याऽनघाऽनघौ ।
मुखयो रलिके कुर्या लसत्फालाक्षि सन्निभे ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:
गंधान् धारयामि ।। गंधोपरि अलंकरणार्थं कुंकुमं
अक्षतांश्च समर्पयामि ।

भा. कर्पूरयुक्त चंदनाने अनघ दंपतिला तिलक लावत आहे.

२६. **आर्द्रा हरिद्रां पद्यो : मुखेपुष्परजोऽनघे ।**
सीमंत सीम्नि सिंदूरं तेऽर्पये मंगलप्रदे ।।

श्री अनघादेव्यै नमः नानविध मंगलद्रव्यानि समर्पयामि ।

भा. हे मंगल प्रदायिनि अनघा देवि! तुझ्या श्रीचरणांमधे हळद, माथ्यावर कुंकुम व भागात सिंदूर समर्पित करीत आहे.

२७. आभारणम्

शीर्षे कंठे बाहुयुग्मे मणिबन्ध द्वये तथा ।
विविधा अक्षमालास्ते भूषार्थं कल्पयेनघ ।।

भा. हे अनघदेव! आपले मस्तक, गळा, बाहु, मणिबन्ध आदि अनेक प्रकारच्या रुद्राक्ष माला भूषणे समर्पित करीत आहे.

२८. **पादांगुलीय कटक कांची मांगल्य हारकान् ।**
कंकणं नासिका भूषां ताटंके ते ददेऽनघे ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नमः
नानाविध आभारणानि समर्पयामि ।

भा. हे अनघा देवी! जोडवे, कमरपट्टा, बाजूबंद, मंगळसुत्र, बांगड्या, नथ, कर्णफूल आपणास समर्पित आहे.

२९. पुष्पम्

तत्तत्कालोन्थ पुष्पौघ मालाभिरनघानघौ ।
आपाद शीर्षं संभूष्य पुनः पुष्पै समर्चये ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नमः
पुष्पाणि समर्पयामि ।

भा. अनघ दंपतिला नखशिखांना अनेक प्रकारच्या ऋतु पुष्पमालाने अलंकृत करुन फुलांची पूजा करत आहे.

३०. **कुंकुम पूजा**

देवित्वा मनघे भद्रे सर्वमंगल मंगले ।

लसत्कुंकुम चूर्णेन पूजयामि प्रसीद मे ।।

श्री अनघादेव्यै नम: कुंकुम पूजां समर्पयामि ।

भा. क्षेत्र स्वरूपिणी, सर्व मंगल मंगलवान, हे अनघा देवी सुंदर कुंकुमाने तुझी पूजा करत आहे. आमच्या कृपा कर.

अंग पूजा

दत्तस्वामी साठी

१.	श्री अनघदेवाय नम:	पादौ	पूजयामि
२.	त्रिजगत्संचाराय नम:	जंघे	पूजयामि
३.	आजानुबाहवे नम:	जानुनी	पूजयामि
४.	पद्मासनस्थाय नम:	ऊरु	पूजयामि
५.	त्रिगुणेशाय नम:	वलित्रयं	पूजयामि
६.	शातोदराय नम:	उदरं	पूजयामि
७.	करुणाकराय नम:	हृदयं	पूजयामि
८.	भक्तालंबनाय नम:	बाहू	पूजयामि
९.	संगीत रसिकाय नम:	कंठं	पूजयामि
१०.	जगन्मोहनाय नम:	मंदस्मितं	पूजयामि
११.	जगत्प्राणाय नम:	नासिकां	पूजयामि
१२.	श्रुति संवेद्याय नम:	श्रोत्रे	पूजयामि
१३.	ध्यान गोचराय नम:	नेत्रद्वयं	पूजयामि
१४.	तिलकांचित भालायनम:	भालं	पूजयामि
१५.	सहस्र शीर्षाय नम:	शिर:	पूजयामि
१६.	सच्चिदानन्दाय नम:	सर्वाण्यंगानि पूजयामि ।।	

अनघामातेसाठी

१.	श्री अनघादेव्यै नम:	पादौ	पूजयामि
२.	त्रिजगत्संचारायै नम:	जंघे	पूजयामि
३.	आजानुबाहवे नम:	जानुनी	पूजयामि
४.	पद्मासनस्थायै नम:	ऊरु	पूजयामि
५.	त्रिगुणेशायै नम:	वलित्रयं	पूजयामि
६.	शातोदरायै नम:	उदरं	पूजयामि
७.	करुणाकरायै नम:	हृदयं	पूजयामि
८.	भक्तालंबनायै नम:	बाहू	पूजयामि
९.	संगीत रसिकायै नम:	कंठं	पूजयामि
१०.	जगन्मोहनायै नम:	मंदस्मितं	पूजयामि
११.	जगत्प्राणायै नम:	नासिकां	पूजयामि
१२.	श्रुति संवेद्यायै नम:	श्रोत्रे	पूजयामि
१३.	ध्यान गोचरायै नम:	नेत्रद्वयं	पूजयामि
१४.	तिलकांचित भालायै नम:	भालं	पूजयामि
१५.	सहस्त्र शीर्षायै नम:	शिर:	पूजयामि
१६.	सच्चिदानन्दायै नम:	सर्वाण्यंगानि पूजयामि।।	

श्री अनघदेवाष्टोत्तर शतनाम

ओम्	दत्तात्रेयाय नम:	ओम्	गर्भादि तारणाय नम:
ओम्	अनघायनम:	ओम्	दत्तात्रेयाय नम:
ओम्	त्रिविधाघविदारिणे नम:	ओम्	बीजस्थवट तुल्याय नम:
ओम्	लक्ष्मीरुपानघेशाय नम:	ओम्	एकार्ण मनु गामिने नम:
ओम्	योगाधीशाय नम:	ओम्	योग संत्पकराय नम:
ओम्	द्रांबीज ध्यान गम्याय नम:	ओम्	षडर्ण मनु पालाय नम:
ओम्	विज्ञेयाय नम:	ओम्	अष्टार्ण मनु गम्यान नम:

ओम्	पूर्णानन्द वपुष्मते नमः
ओम्	द्वादशाक्षर मंत्रस्थाय नमः
ओम्	आत्मसायुज्य दायिने नमः
ओम्	षोडशार्ण मनुस्थाय नमः
ओम्	सच्चिदानंद शालिने नमः
ओम्	दत्तात्रेयाय नमः
ओम्	हरये नमः
ओम्	सर्वोपकारिणे नमः
ओम्	मोक्षदायिने नमः
ओम्	ओं रूपिणे नमः
ओम्	भगवते नमः
ओम्	दत्तात्रेयाय नमः
ओम्	स्मृतिमात्र सुतुष्टाय नमः
ओम्	महाभय निवारणाय नमः
ओम्	चिदानन्दात्मने नमः
ओम्	बालोन्मत्त पिशाचादि वेषाय नमः
ओम्	महायोगिने नमः
ओम्	अवधूताय नमः
ओम्	अनुसूयानंदनाय नमः
ओम्	अत्रि पुत्राय नमः
ओम्	सर्वकामफलानीक प्रदात्रे नमः
ओम्	प्रणवाक्षरवेद्याय नमः
ओम्	भूतग्रहोच्चाटनाय नमः
ओम्	सर्वव्याधि हराय नमः
ओम्	पराभिचार शमनाय नमः
ओम्	आधिव्याधि निवारिणे नमः

भवबन्ध विमोचिने नमः
ओम्	ह्रीं बीजाक्षर पालाय नमः
ओम्	सर्वैश्वर्य प्रदायिने नमः
ओम्	क्रों ब्रीज जप तुष्टाय नमः
ओम्	साध्याकर्षण दायिने नमः
ओम्	सौर्बीज प्रीत मनसे नमः
ओम्	मनस्संक्षोभ हारिणे नमः
ओम्	ऐं बीज परितुष्टाय नमः
ओम्	वाक्प्रदाय नमः
ओम्	क्लींबीज समुपास्याय नमः
ओम्	त्रिजगद्वश्यकारिणे नमः
ओम्	श्रीमुपासन तुष्टाय नमः
ओम्	महा संपत्प्रदाय नमः
ओम्	ग्लौमक्षर सुवेद्याय नमः
ओम्	भू साम्राज्य प्रदायिने नमः
ओम्	द्रां बीजाक्षर वासाय नमः
ओम्	महते नमः
ओम्	चिरंजीविने नमः
ओम्	नाना बीजाक्षरोपास्य नाना–
–शक्ति युजे नमः
ओम्	समस्त गुण संपन्नाय नमः
ओम्	अंतश्शत्रु विदाहिने नमः
ओम्	शिष्ट संपालकाय नमः
ओम्	नारायणाय नमः
ओम्	अस्त्रधराय नमः
ओम्	चिद्रूपिणे नमः

ओम् दु:खत्रय हराय नम:
ओम् दारिद्र्य द्राविणे नम:
ओम् देहादार्ढ्याया पोषाय नम:
ओम् चित्त संशोषकारिणे नम:
ओम् सर्वमंत्र स्वरुपाय नम:
ओम् सर्वयंत्र स्वरूपिणे नम:
ओम् सर्व तंत्रात्मकाय नम:
ओम् सर्व पल्लव रुपिणे नम:
ओम् शिवाय नम:
ओम् उपनिषदवेद्याय नम:
ओम् दत्ताय नम:
ओम् भगवते नम:
ओम् दत्तात्रेयाय नम:
ओम् महा गंभीर रूपाय नम:
ओम् वैकुंठ वासिने नम:
ओम् शंख चक्र गदाशूल धारिणे नम:
ओम् वेणु नादिने नम:
ओम् दुष्ट संहारकाय नम:
श्री अनघायै नम:
महादेव्यै नम:
महालक्ष्मै नम:
अनघास्वामि पत्न्यै नम:
योगेशायै नम:
त्रिविधाघ विदारिण्यै नम:
त्रिगुणेशायै नम:
सिध्द सेव्य पदे नम:

ओम् प्रज्ञा रूपाय नम:
ओम् आनंद रुपिणे नम:
ओम् ब्रह्म रूपिणे नम:
ओम् महावाक्य प्रबोधाय नम:
ओम् अष्टपुत्र कुटूम्बिने नम:
ओम् तत्त्वाय नम:
ओम् सकल कर्मौघ निर्मिताय नम:
ओम् सच्चिदानंद रूपाय नम:
ओम् सकल लोकौघ संचाराय नम:
ओम् सकल देवौघ वशीकृतिकरायनम:
ओम् कुटूंब वृद्धिदाय नम:
ओम् गुडपानक तोषिणं नम:
ओम् पंचकर्जाय सुप्रीताय नम:
ओम् कंदफलादिने नम:
ओम् सद्गुरवे नम:
ओम् श्रीमद् दत्तात्रेयाय नम:।।

श्री अनघादेवी अष्टोत्तर शत–नामावली

हरिद्रां चत्प्रपादायै नम:
मंजीर कलजत्रवे नम:
शुचिवल्कल धारिण्यै नम:
कांची दामयुजे नम:
गले मंगल्य सूत्रायै नम:
ग्रैवेयाली धृते नम:
क्वणत्कंकण युक्तायै नम:
पुष्पालंकृतायै नम:

आत्रेय गृहदीपायै नमः
विनीतायै नमः
अनुसूया प्रीतिदायै नमः
मनोज्ञायै नमः
योगशक्ति स्वरुपिण्यै नमः
योगातीत ह्वदे नमः
चित्रासनोपविष्टायै नमः
पद्मासनयुजे नमः
रत्नागुलीयक लसत्पदांगुल्यै नमः
पद्म गर्भोपमानांघ्रि तलायै नमः
भर्तृ शुश्रूषणोत्कायै नमः
मतिमत्यै नमः
तापसी वेष धारिण्यै नमः
तापत्रय नुदे नमः
मंत्र तत्व विदे नमः
दत्त पार्श्व निवासायै नमः
रेणुकेष्ट कृते नमः
मुख निस्सृत शंपाभ त्रयी दीप्त्यै नमः
विधातृवेद संधात्र्यै नमः
सृष्टि शक्त्यै नमः
शान्तिलक्ष्म्यै नमः
गायिकायै नमः
ब्राह्मण्यै नमः
योगचर्यारतायै नमः
नर्तिकायै नमः
दत्तवामांक संस्थायै नमः

अभीति मुद्राहस्तायै नमः
लीलांभोज धृते नमः
ताटंक युग दीप्तायै नमः
नानारत्न दीप्तये नमः
ध्यान स्थिराक्ष्यै नमः
मूर्धाबध्द जटाराजत्सुमदामालये नमः
भर्त्राज्ञा पालनायै नमः
नाना वेष धृते नमः
पंच पर्वान्वित विद्यारूपिकायै नमः
सर्वावरण शीलायै नमः
स्वबलावृत वेधसे नमः
विष्णु पत्न्यै नमः
स्वच्छ शंख धृते नमः
मंदहास मनोज्ञायै नमः
गृहदायै नमः
सद्रत्न वस्त्रदायै नमः
गुह्य स्थान स्थियै नमः
पत्नीदायै नमः
क्रोडस्थायै नमः
पुत्रदायै नमः
नहुषात्मजदात्र्यै नमः
वंशवृद्धिकृते नमः
ह्वद्गतायै नमः
सर्वकाम पूरणायै नमः
प्रवास बंधु संयोगदायिकायै नमः
कंठस्थितायै नमः

जगदिष्ट कृते नमः
शुभायै नमः
चारु सर्वांग्यै नमः
चंद्रास्यायै नमः
दुर्मानिस क्षोभ कर्यै नमः
साधु हृच्छान्तये नमः
सर्वांतस्संस्थितायै नमः
सर्वांतगण्यै नमः
पाद स्थितायै नमः
पद्मायै नमः
जंभासुर विदाहिन्यै नमः
जंभ वंश हृते नमः
दत्तांक संस्थितायै नमः
वैष्णव्यै नमः
ऐन्द्र राज्य प्रदायिन्यै नमः
लोक मात्रे नमः
धर्मकीर्ति सुबोधिन्यै नमः
शास्त्र मात्रे नमः
भार्गव क्षिप्रतुष्टायै नमः

हारादि भूषा दात्र्यै नमः
मृष्टान्नदायै नमः
वाक्छक्तिदायै नमः
ब्राह्मयै नमः
आज्ञाबल प्रदात्र्यै नमः
सर्वैश्वर्यकृते नमः
मुखस्थितायै नमः
कविता शक्तिदायै नमः
शिरोगतायै नमः
निर्दाहकर्यै नमः
कालत्रय विदे नमः
कार्तवीर्य व्रत प्रीतमतये नमः
शुचये नमः
कार्तवीर्य प्रसन्नायै नमः
सर्वसिद्धि कृते नमः ।।
श्री अनघादेवीसमेत
श्री अनघस्वामिने नमः
अष्टोत्तर शतनामार्चनं
समर्पयामि ।

३१. **धूप :**

नानापरिमल द्रव्य सम्मेलन मनोहरः।
धूप स्समर्पितो देवा वनघौ प्रति गृह्यताम् ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघास्वामीने नमः धूप माघ्रापयामि

भा. माझ्या कडून समर्पित सुगंधित द्रव्य अनघ दंपतिने स्विकार करावे.

३२. **दीप :**

यद्भासेदं जगद्भाति न दृश्येते तथापि यौ

तावुभौ तत्वसन्दीप्त्यै दीपैरुद्दीपयाम्यहम् ।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघस्वामिने नम:

दीपं दर्शयामि – धूप दीपानंतरं आचमनीयं समर्पयामि ।

भा. ज्यांच्या प्रकाशाने हा संसार दैदीप्यामान होत आहे,तसेंच जो या संसारात न दिसणारा आहे. अशा अनघ दंपतिला मी तत्वदीप्तिसाठी दिव्यांनी प्रकाशित करत आहे.

३३. **नैवेद्यम्**

राजान्नं बहु भक्ष्यान्नं नानोपस्कार पुष्कलम् ।

नैवेद्यं श्रुति संवेद्यौ गृह्यता मनघौ मुदा ।।

श्री अनघा देवी समेत श्री अनघ स्वामिने नम: नैवेद्यं समर्पयामि

भा. अनेक पदार्थांनी युक्त, स्वादिष्ठ विविध व्यंजनाने युक्त परिपूर्ण राजान्न नैवेद्य रूपाने अनघ दंपतिने स्वीकार करावे.

३४. **तांबूलम् (वीडा)**

अनघस्वामिजनक प्रोद्धृतायुष्यतन्त्रके ।

प्रोक्तैस्सुलक्षणैर्युक्तं तांबूलं प्रददे नद्यौ ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघा स्वामिने नम: ताबूलं समर्पयामि ।

भा. अनघ स्वामींचे पिता अत्रि महर्षि यांचे द्वारा प्रतिपादित आयुर्वेद शास्त्रानुसार ताम्बूलाचा अनघा दंपतिने स्वीकार करावा.

३५. **नीराजनम्**

प्रभो समंतात्परिवर्तितै श्री

कर्पूर नीराजन दीप माल्यै:।

युष्मन्महार्चि: परिवेष पंक्ति:

किम्मीरिताभा स्त्वनघे ऽनघप्रभो ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघ स्वामिने नम: नीरांजन समर्पयामि ।

भा. हे अनघ दंपति! आपल्या चारही बाजूने ओवाळलेल्या कर्पूर निरांजनाने आपल्या चारही दिशा प्रकाशमान होवोत.

३६. मंत्र पुष्पम्

यौ वेधसे प्रबल मानस दोषजाल

मुन्मूल्य सत्वरमभासयतां दि वेदान् ।

तावद्य केलिशुनकीकृत वेदजातै:

श्री मंत्र पुष्प निचयै रनघौ निषेवे ।।

श्री अनघा देवी समेत श्री अनघ स्वामिने नम: मंत्र पुष्पं समर्पयामि ।

भा. ब्रह्माच्या सर्व दोषाचे निवारण करुन त्यांना वेदाभ्यास करविणाऱ्या अनघा दंपतिची आम्ही मंत्र पुष्पाने सेवा करत आहोत.

३७. प्रदक्षिणम्

कार्तवीर्याज नहुष भार्गविंद्रादि रक्षकौ ।

अनघौ लोकपितरौ तुष्येतां मे प्रदक्षिणै: ।।

श्री अनघादेवी समेत श्री अनघ स्वामिने नम:

प्रदक्षिण नमस्कारान् समर्पयामि ।

भा. कार्तवीर्य, ब्रह्मा, नहुष चक्रवर्ति, परशुराम, इंद्र आदिंची रक्षा करणारे अनघ दंपति, माझ्या प्रदक्षिणेने संतुष्ट होवोत.

३८. प्रार्थनम्

मनोवाक्कायोत्थं क्षपित मघ मात्मीय वितते:

धृतं नूनं याभ्यां विमल मिह दांपत्य लसनम् ।

तयोः पाद द्वन्द्वं महिम मुख पुत्राष्टक लस–

त्परीवारं वंदे सतत मनघाख्या कलितयो : ।।

भा. आपल्या भक्तांच्या मानसिक, वाचिक आणि कायिक सर्व पापांना नष्ट करुन पवित्र दांपत्य जीवनाचा स्वीकार करणाऱ्या, महिम आदि अष्टपुत्र–परिवाराकडून सेवा करणाऱ्या अनघ दंपतिच्या चरणयुगलांना मी सदैव नमस्कार करत आहे.

३९. **विष्णो अनघ दत्तेश्वरानघे लक्ष्मि मंगले।**

उभौहि सच्चिदान्दविग्रहौ भक्त रक्षकौ ।।

युवां मे तुष्यता मद्य पूजया सुप्रसीदतां ।

ज्ञाताऽज्ञातापराधान्मे क्षमेथां करुणाकरौ ।।

आयुरारोग्यमैश्वर्यं सत्कुटुम्ब प्रवर्धनम् ।

सौमंगल्यं यशो विद्यां ज्ञानंच दिशतां मुदा ।।

भा. हे विष्णुस्वरुप अनघ दत्तात्रेय, हे लक्ष्मी स्वरुपिणी, मंगल प्रदायिनी अनघा देवी ! आपण दोघे सच्चिदानंद स्वरुप, भक्ताची रक्षा करणारे आहांत. आपण माझ्या पूजेने तृप्त होऊन माझ्यावर प्रसन्न व्हा. हे करुणासागर, माझ्या द्वारे, कळत नकळत केलेल्या पापांसाठी मला क्षमा करा. आम्हांला प्रसन्नतापूर्वक आयु, आरोग्य, ऐश्वर्य आणि परिवाराची वृध्दि, सौभाग्य, कीर्ति, विद्या आणि ज्ञान प्रदान करा.

४०. **समर्पणम्**

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा

बुध्यात्मनावा प्रकृते स्स्वाभावात् ।

करोमि यद्यत्सकलं परस्मै

नारायणायेति समर्पयामि ।।

भा. शरीर, मन, वचन, इंद्रिय, बुध्दि, अंतरात्मा तथा सहज सिध्द स्वभावाने आमच्या द्वारा केलेल्या प्रत्येक कर्माला परमात्मा श्रीमन्नारायणाला समर्पित करीत आहे.

तोरग्रन्थि पूजनानंतर धागा बांधण्याचा मंत्र

-ब्रह्म विष्णु महेशान रुपिन त्रिगुण नायक ।

त्रेवर्णिक नमस्तुभं तोरदेवा ऽ नघात्मक ।।

ओम

व्यासप्रणित भविष्योत्तर पुराणान्तर्गत दत्तपुराण

चुतुर्थांशस्था श्री अनघाष्टमी व्रत कथा

प्रथम खण्ड

दीपक उवाच

१. गुरुदेव! पूर्वकाळी जंभासुर नावाच्या राक्षसांकडून देवतां पराजित झाले. तेंव्हा दत्तात्रेयांनी राक्षसांना हरवून इंद्रादिदेवतांची रक्षा केली असे मी ऐकले आहे.

२. त्यांनी युध्द केले की ते योग बलाने जिंकले? अशीं माझी जिज्ञासा आहे. तेव्हा मला या बाबतीत सविस्तर सांगावे.

श्री गुरु उवाच

३. वत्सा! याच विषयांबाबत धर्मराजाने श्रीकृष्णाला प्रश्न विचारला ते मी सांगत आहे. एकाग्रतापूर्वक ऐक!

श्रीकृष्ण उवाच

४. ब्रह्माचे पुत्र अत्रि महा तेजस्वि ऋषि आहेत. त्यांची पत्नी अनुसूया जगप्रसिध्द व महान आहे.

५. खुप कालानंतर त्यांना विष्णु अंशाचा महायोगी पुत्र प्राप्त झाला.

६. त्यांच्या सारखे या जगांत कोणीही प्रसिध्द नाही. त्यांच्या सहधर्मचारीणीचे नांव अनघा आहे.

७. ती आठ पुत्रांची आई आहे. ते दयावान, उत्तम, ब्रह्मर्षिच्या गुणांनी युक्त आहेत. अनघदेव विष्णुचे अंश आणि अनघादेवी लक्ष्मीची अंश आहे.

८. या प्रकारे दत्त पत्नीच्या सोबत योगाभ्यास करीत असताना, जंभासुरामुळे पीडित देवगण त्यांना शरण आले.

९. ब्रह्माच्या वरप्राप्तीमुळे जंभासुराने अमरावतीला जाऊन एक हजार दिव्य संवत्सर

पयंत युध्द कले.

१०. त्या देवदानव युध्दांत पाताळात रहाणाऱ्या दैत्य, दानव, राक्षस जातींनी युध्द केले.

११. शेवटी इंद्र आदि देवतागण पराजित होऊन स्थान सोडून पळाले.

१२. अशा प्रकारे देवता पळू लागले तेव्हा राक्षस जातिने त्यांचा पाठलाग केला.

१३–१४. राक्षस बाण, गदा, मूसळ, आदिने युध्द करु लागले. त्यातील काही बैल, म्हैस, शरभ, गंण्डक, सिंह, माकड, आणि गर्दभा वर बसून मोठे दगड फेंकत, तोमर बाण आदिने पाठलाग करु लागले.

१५.१६. अशा प्रकारे देवता अनघ दंपतिच्या आश्रयांत (विन्ध्य पर्वत) आले. व ते शरणार्थी म्हणून अनघ दंपति जवळ आले.

देव उवाच

१७.१८. देव–देव जगन्नाथ! शंखचक्र गदाधर! जंभ दैत्या कडून पराजित होऊन तुम्हाला शरण आलो आहोत. आमचें रक्षण कर.

१९.२०. अनघ भगवानांनी त्यांची दयनीय अवस्था पाहून, अनघादेवीकडे लीलारुपी संकेत केला. सर्व देवतांना आश्रमांत पाठवून, निर्भय होऊन रहावे असे सांगितले. ते निडर होऊन राहू लागले.

२१.२२.२३ इतक्यात राक्षस आयूधे हातात घेऊन आले व अनघदेवीला विलासवतीच्या रूपात पाहून ''या चंचल मुनिच्या पत्निला पकडा आणि तिला फळ, फूल आदि भेट वस्तू द्या.'' असे म्हणाले. इतक्यात त्यांची ऐश्वर्य लक्ष्मी त्यांच्या डोक्यावर चढून बसली. दत्तदेवाचे ध्यानाग्नि नेत्राने पाहील्यामुळे काही राक्षस भस्म झाले. इतक्यात राक्षस अनघादेवीला डोक्यावर बसवून घेऊन चालले.

२४. (दत्त प्रभावाने) तेजोहीन आणि (अनघा देवी प्रभावाने) लक्ष्मीहीन झालेल्या राक्षसांना देवगण मारु लागले.

२५.२६. रिष्ट, करण, शूल, परशु, त्रिशूल आदि आयुधांनी देवगणांमार्फत राक्षसांच्या संहार होऊ लागला, तेव्हा राक्षस ओरडू, रडू लागले अशा प्रकारे दत्त प्रभावामुळे राक्षस देवतांकडून हारले. व जंभासुर इंद्राच्या हाताने मारला गेला.

२७. देवतांनी आपले राज्य पुन्हा स्थापित केले. या प्रकारे देवतांना दत्त महाराजांच्या महिमाचा अनुभव आला.

द्वितीय खण्ड

श्रीकृष्ण उवाच –

२८. कार्तवीर्याने दत्त भगवानांची सर्वांच्या कल्याणासाठी नित्य तपस्या केली.

२९.३० हात वर करुन, डोळे उघडून, भूमध्य दृष्टि ठेऊन, दगड, भिंत, लाकडासारखे निश्चल राहून तीन हजार दिव्य वर्षे ब्रह्मोत्तर नावाची तपस्या केली.

३१.३२.३३ या प्रकारे ऊर्ध्व मुखाने पापण्या न मिटता, योग समाधित राहते वेळी, महिष्मतीचे राजा. कार्तवीर्यार्जुनाने एकट्याने रात्रंदिवस निर्विराम विनयपूर्वक सेवा केली. त्याने शारीरिक सेवा लक्षपूर्वक व सर्व कार्य दृढतापूर्वक प्रसन्नतेने केले.

३४.३५.३६ तेव्हा दत्तभगवानांनी त्या तेजस्वी राजाला चार वर दिले. त्याने पहील्या वराने एक हजार हात मागितले. जर त्याने अधर्म केला तर त्याचा सत्पुरुषाद्वारा त्याचे निवारण व्हावे, हा दूसरा वर मागितला. तिसरा वर – धर्म युध्दांत भूमी धर्मपूर्वक जिंकून भूपालन करणे. अनेक युध्दांत हजारो वीरांना जिंकून ही आपल्या पेक्षां मोठ्या वीरांकडून मृत्यु, असा चौथा वर मागितला.

३७. तेव्हा दत्तमहाराज प्रसन्न झाले व त्यांनी राजाला राज्य व विपुल योग विद्या अनुग्रहीत केली.

३८.३९.४० अशा सिंहासारख्या राजाचे चरित्र आणि महिमा पाहुन नारदांने एका यज्ञसमयी त्याचे गायन केले की, या लोकात यज्ञ, तपस्या आणि पराक्रम तसेंच विद्ये मधे कार्तवीर्या सारखा अन्य राजा नाही. तो ढाल तलवार हातात घेऊन धनुष्य धारण करुन योग विद्येने आकाशमार्गाने संचार करीत असलेला सप्तद्वीपात सर्वांना दिसत असें. त्यांच्या राज्यात चोरीचे भय, दुःख आणि कष्ट नव्हते.

४१.४२.४३ या प्रकारे राजाने महिमन्वित होऊन चाळीस हजार वर्षे पर्यंत प्रजेचे धर्मपूर्वक पालन केले. समुद्रापर्यंतच्या भूमिचा तोच चक्रवर्ति झाला. तोच पशुपालक व क्षेत्र पालक होता. स्वतःच पाऊस पाडत असल्यामुळे मेघ म्हणविला गेला. योगविद्या प्राप्त, त्याचे हजार हात समुद्र प्रवेश करुन क्रिडा करते वेळी, हजार किरणांच्या सुर्यासमान दिसत.

४४.४५ त्याने आपल्या माणसांकरवी नागराज कर्कोटक याला पकडून आपल्या

नगरांत ठेवले. एकदा वर्षाऋतुत, समुद्राची पत्नि नर्मदा मधे, क्रिडा करताना मदोन्मत होऊन नदीला उलटे वाहण्यास लावले.

४६.४७ त्याच्या सहस्त्र बाहुंनी समुद्र घुसळला असता पाताळात राक्षस निश्चेष्ट होऊन दबून रहात. हाताने समुद्रात खळबळ करतांना महान उत्तुंग लाटा उसळून मगर-मच्छ इत्यादि मोठे-मोठे जलचर नाश पाऊं लागले. त्याने रावणाला बंदी करुन महिष्मती नगरीत आणून ठेवले.

४८. तेंव्हा पुलस्त्य मुनिंनी येऊन कार्तवीर्याला विनंती केली व रावणाला मुक्त केले. परंतु रावणाने त्यांच्या शिकवण्याला न मानता त्यांचाच अपमान केला.

४९. एकदा भूकेला अग्निदेव भिक्षा मागण्यासाठी आला असता त्याला कार्तवीर्याने संपूर्ण धरतीच भिक्षा म्हणून अर्पण केली.

५०. हे धर्मराज! महान योगाचार्य अनघस्वामींच्या अनुग्रहामुळेंच कार्तवीर्य इतका महान झाला.

तृतीय खण्ड

५१. या प्रकारे कार्तवीर्य योगीच्या प्रचारामुळेच हे अनघाष्टमी व्रत आचरणांत आले.

५२.५३.५४ अघ म्हणजे पाप हे तीन प्रकारचे आहेत. तीन प्रकारची पापे निवारण करतो म्हणून हे (दत्त) अनघ म्हणवितात. अनघाची अष्टैश्वर्यासहीत या व्रत विधानाची पुजा केली पाहीजे. अणिमा, लघिमा, प्राप्ति, प्राकाम्य, महिमा, ईशित्व, वशित्व, कामावसायित, हे आठ योग सिध्दिचे अष्टऐश्वर्य आहे. हेच मोक्षाचे लक्षण आहे. या आठ ऐश्वर्याने जनविश्वासासाठी दत्ताचे पुत्र रूपांत जन्म घेतला.

५५.५६ भक्तिपुर्वक यांची सेवा करता समस्त पापे दूर होतात. जो जगाला पापरहित करतो, तोच अनघ आहे. अनघत्व हाच प्राण आहे. माझ्या (विष्णूच्या) अंशाने जन्म घेणारे ब्रह्मर्षि, दत्त आहेत.

धर्मराज उवाच

५७.५८. श्रीकृष्णा! कार्तवीर्यार्जुनाने हे व्रत कोणते विधान, कोणते नियम. कोणत्या वेळा, कोणत्या दिवशी केले. हे सर्व मला विस्तार पूर्वक सांग.

श्रीकृष्ण उवाच

५९.६०.६१ मार्गशीर्षमास, कृष्ण पक्ष, अष्टमीच्या दिवशी अनघ दंपति तथा त्यांचे

अष्टपुत्रांची कुश (दर्भ) मूर्ति तयार करुन, त्या शांत मूर्तिंना आसनावर स्थापित करुन गंध पूष्पाने पूजा करावी.

६२ अनघाला विष्णू, अनघादेवीला लक्ष्मी, पुत्रांना हरिवंशोक्त अर्चना करावी.

६३.६४. अनेक प्रकाराची फळे, कंदमुळे नैवेद्य दाखवावा. यानंतर बंधूजन आणि ब्राह्मणांना भोजन द्यावे.

६५.६६ व्रताच्या शेवटी कोणालातरी एकाला हे व्रत द्यावे. या प्रकारे ज्यांनी हे व्रत घेतले त्यांनी दृढतापूर्वक या व्रताचे दिवशी उपवास करुन दूसरें दिवशी पारणे करावे. अशाप्रकारे आयुष्यभर हे करावे असा माझा अभिप्राय आहे. कमीतकमी एक वर्ष तरी करावे.

६७.६८ रात्री संगीत, नृत्य आदिंनी जागरण करावे. दुसऱ्या दिवशी नवमीला त्या प्रतिमेला पाण्यात विसर्जित अथवा उत्तर पूजा करावी. या प्रकारे दर वर्षी हे व्रत श्रद्धापूर्वक केल्यास सर्व पापे दुर होतात.

६९. त्यांच्या परिवारात वृध्दि होते. त्यांना विष्णु भगवंत प्रसन्न होतात. सात जन्मांपर्यंत निरोगी काया प्राप्त होते. मोक्ष प्राप्त होतो.

७०. धर्मराज! हे व्रत पापनाशक आहे. हे व्रत एकाग्रतेने केल्यास कीर्तिवान होऊन कार्तवीर्यार्जुनासमान होतो.

श्री गुरु उवाच

वत्स दीपक!

७१.७२ तुला दत्त कथा विस्तारपूर्वक सांगितली आहे. ज्या प्रकारे जंभासुरकडून पराभुत देवतांची रक्षा केली, ज्या प्रकारे त्यांना अनघ नाव प्राप्त झाले, तसेंच त्यांची योगचर्या, त्यांच्या वरदानासहीत अनघस्वामी प्रसन्न करण्याच्या हेतुने या व्रताचे विधान तुला सांगितले.

७३ वत्सा! तुझी अजुन काय जिज्ञासा आहे ज्याचे मी समाधान करुं?

इति व्यांस रचित

श्री दत्तपुराण चतुर्थांश

श्री अनघाष्टमी व्रत रूप:

भविष्योत्तर पुराणान्तर्गत षष्ठाध्याय: संपूर्ण!

श्री दत्त स्तवम्

१. दत्तात्रेयं महात्मानं वरदं भक्त वत्सलम्
प्रपन्नार्तिहरं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

२. दीनबंधु कृपासिंधुं सर्वकारण कारणम् ।
सर्वरक्षाकरं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

३. शरणागतदीनार्त परित्राण परायणम् ।
नारायणं विभूं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

४. सर्वानर्थहरं देवं सर्वमंगल मंगलम् ।
सर्वक्लेशहरं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

५. ब्रह्मण्यंधर्मतत्वज्ञं भक्तकिर्तीविवर्धन ।
भक्ताभीष्टप्रदं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

६. शोषणंपापपंकस्य दीपनं ज्ञानतेजसः ।
तापप्रशमनं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

७. सर्वरोगप्रशमनं सर्वपीडा निवारणम् ।
विपदुध्दरणं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

८. जन्मसंसारबंधघ्नं स्वरूपानंददायकम् ।
निःश्रेयस पदं वंदे स्मर्तृगामी सनोऽवतु ।।

९. जय लाभ यशः कामदातुर्ददत्तस्यं यःस्तवम् ।
भोगमोक्षप्रदस्येयं प्रपठेत् सुकृती भवेत् ।।

अष्टलक्ष्मी स्तुति

१. रथमध्यामश्वपूर्वां गजनाद प्रबोधिनीं ।
सामाज्यदायिनीं देवीं गजलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

२. धनमग्निर्धनं वायुःधनं भूतानि पंच च ।
प्रभूतैश्वर्यसंधात्रीं धनलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

३. पृथ्वीगर्भ समुद्भिन्न नानाव्रीहिस्वरुपिणीं ।
पशुसंपत्स्वरूपांच धान्यलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

४. न मात्सर्यं न च क्रोधो न भीतिर्न च भेदधीः ।
यद्भक्तानां विनीतानां धैर्यलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

५. पुत्र पौत्र स्वरूपेण पशुभृत्यात्मना स्वयं ।
संभवन्तीं च संतानलक्ष्मीं देवीं नमाम्यहम् ।।

६. नानाविज्ञानसंधात्रीं बुध्दि शुध्दि प्रदायिनीं ।
अमृतत्वप्रदात्रीं च विद्यालक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

७. नित्यसौभाग्य सौशील्यं वरलक्ष्मीं ददाति या ।
प्रसन्नां स्त्रैणसुलभां आदिलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

८. सर्वशक्ति स्वरूपां च सर्वसिध्दि प्रदायिनीं
सर्वेश्वरीं श्री विजयलक्ष्मीं देवीं नमाम्यहम् ।।

९. अष्टलक्ष्मींसमाहारस्वरुपां तां हरिप्रियां ।
मोक्षलक्ष्मीं महालक्ष्मीं सर्वलक्ष्मीं नमाम्यहम् ।।

१०. दारिद्र्य दुःख हरणं समृध्दिमपि संपदां ।
सच्चिदानंदपूर्णत्वं अष्टलक्ष्मी स्तुतेर्भवेत् ।
इति श्री दत्त पीठाधीश्वर
श्री श्री श्री गणपति सच्चिदानंद यतिवर विरचिता
अष्टलक्ष्मी स्तुति समाप्ता ।।